

Меѓународна асоцијација за одржлива економија.

Меѓународен етички кодекс

Преамбула

Носителите на професионален сертификат IASE исполнуваат голем број важни функции во сите сектори: врз основа на висококвалитетно образование и квалификации, како и широко прифатени кодекси на професионално однесување, нашата организација може да се развива врз цврста основа на етичко однесување, компетенции и технички вештини на сите пазари. Главната цел на IASE е да го промовира развојот и ширењето на меѓународните професионални стандарди кои придонесуваат за највисоко ниво на квалитет во професионалната пракса во областите на ESG.

IASE е убеден дека секој носител на сертификат за ESG го одредуваат две главни карактеристики: деловен морален интегритет и професионална квалификација. Етиката и вештините се двете димензии преку кои се мери секој експерт за ESG. Конечно, потенцијалните клиенти мора да можат да му веруваат на унифицираниот меѓународен пазар на ESG и неговите главни играчи.

Затоа, IASE поддржува што е можно пошироко прифаќање на овој Меѓународен етички кодекс.

Етичкиот кодекс на IASE го содржи следново:

- § Основни принципи, кои го одредуваат основното етичко однесување на носителот на сертификатот IASE, и
- § Клучни принципи кои се дефинирани како стандарди чие усвојување го препорачува секоја национална асоцијација на своите членови со цел да се постигнат ефектите од секој Специфичен основен принцип.

IASEINTERNATIONAL ASSOCIATION
FOR SUSTAINABLE ECONOMY**ISF**INTERNATIONAL SUSTAINABLE
FINANCE**ISB**INTERNATIONAL SUSTAINABLE
BUSINESS

Принципите на IASE се насочени кон обезбедување на највисоко етичко однесување на носителите на неговите сертификати. Овие принципи се првенствено насочени кон носителите на сертификати за IASE, но исто така се насочени кон поставување стандарди за сите во оваа професија, придонесувајќи со тоа за моралниот интегритет на Меѓународните пазари на ESG како целина.

IASE е најдобро опремен за да им ги обезбеди на своите членови и на другите во професијата потребните вештини за давање на соодветен совет на клиентите. Разликата помеѓу националните и регионалните пристапи во различни општества има за цел збогатување на професијата и заемно збогатување со идеи; додека пристапот кон етичкото однесување се стреми да го направи стандард за сите нации и на сите пазари, бројни детали уште остануваат предмет на локалните закони и обичаи.

Сите носители на сертификати мора да се придржуваат кон следниот етички кодекс во согласност со Стандардите за квалификација IASE.

Во случај на прекршување на Етичкиот кодекс, Комитетот за етика на секоја држава има право да го суспендира или повлече сертификатот, што ќе резултира со прекин на можноста за огласување на членство во IASE.

Основни принципи

1. Интересите на клиентите се на прво место

Носителите на сертификати за IASE секогаш ги ставаат интересите на своите клиенти на прво место. Кога дејствуваат во нивниот деловен капацитет, носителите на сертификати за IASE секогаш работат во најдобар интерес на нивните постоечки и потенцијални клиенти, ставајќи ги интересите на постојните и потенцијалните клиенти пред нивните интереси или интересите на нивните работодавачи.

Клучни принципи:

- a. Носителите на сертификати за IASE секогаш постапуваат праведно во односите со постојните и потенцијалните клиенти. На секој клиент треба да му се пристапи поединечно, без оглед на возраста, полот, расата, религијата или посебните потреби. Посебно внимание треба да се посвети при пристапот кон клиенти со физичка или ментална попреченост.
- b. Носителите на сертификатите на IASE се должни секогаш да ги одржуваат највисоките стандарди на професијата кога даваат информации, даваат препораки или ги известуваат клиентите.
- c. Носителите на сертификати на IASE не смеат да откриваат доверливи информации за постоечките и потенцијалните клиенти и нивниот бизнис, освен ако тоа не е потребно поради законските обврски или ако тоа не го бараат нивните клиенти.
- d. Носителите на сертификати на IASE не смеат да даваат изјави што би можеле да доведат до заблуда за услугите и трошоците што ги нудат на клиентите и потенцијалните клиенти.
- e. Кога ги обработуваат упатствата на своите клиенти, Носителите на сертификати на IASE се должни секогаш да се однесуваат чесно и во согласност со највисоките стандарди на професијата.

2. Највисоки стандарди

Во сите свои деловни активности, носителите на сертификат на IASE се придржуваат до највисоките стандарди на чесност, морален интегритет и правичност и ги извршуваат своите задачи со сета грижа и професионалност. Постапувањето во согласност со овој принцип ќе ја зголеми довербата на клиентите и ќе донесе придобивки за професионалците од ESG како целина.

Клучни принципи:

- a. Носителите на сертификати за IASE се карактеризираат со краен морален интегритет во донесувањето одлуки.
- b. Највисоките етички стандарди се применуваат во секој момент. Се избегнува и најмало сомневање за затајување, измама или непримерност.
- c. Носителите на сертификати на IASE применуваат висок степен на грижа и внимание на деталите од нивната работа. Ова вклучува темелно собирање и анализирање на податоците за клиентите, внимателно проценување на можностите, како и давање препораки кои се корисни за клиентите.

IASSE
INTERNATIONAL ASSOCIATION
FOR SUSTAINABLE ECONOMY

ISF
INTERNATIONAL SUSTAINABLE
FINANCE

ISB
INTERNATIONAL SUSTAINABLE
BUSINESS

3. Независност и објективност

Од носителите на сертификати на IASE се бара да вложат напори да ја одржат независноста и објективноста и правичното мислење во извршувањето на нивните професионални активности.

Клучни принципи:

- a. Носителите на сертификати на IASE се способни да даваат мислења и препораки непристрасно и без оглед на сопствените надоместоци.
- b. Носителите на сертификати на IASE се објективни и се бара да се осигураат дека нивните одлуки нема да бидат под влијание на нивните лични интереси или предрасуди.
- c. Носителите на сертификати на IASE се непристрасни во давањето препораки на своите клиенти за специфични производи. Го откриваат целиот спектар на опции за производи. Клиентите се сигурни дека понудените опции за производи ги задоволуваат нивните цели и потреби.
- d. Носителите на сертификатите на IASE се должни да го откријат секој факт или околност што може да ја попречи нивната способност да дејствуваат целосно независно или што може да влијае на нивната објективност.

IASE
INTERNATIONAL ASSOCIATION
FOR SUSTAINABLE ECONOMY

ISF
INTERNATIONAL SUSTAINABLE
FINANCE

ISB
INTERNATIONAL SUSTAINABLE
BUSINESS

4. Професионални компетенции

Носителите на сертификати на IASE се должни да се стремат кон постојано одржување и развој на нивните професионални компетенции и да ги препознаат ограничувањата на нивните знаења и способности. Исто така, Носителите на сертификати за IASE треба да идентификуваат околности во кои нивното знаење и компетенции не ја исполнуваат целосно задачата и да побараат други експерти за поддршка.

Од носителите на сертификати на IASE се бара да ги користат своите квалификации со должно внимание за да ја подобрат позицијата и довербата во таквите квалификации и придружните здруженија.

Клучни принципи:

- a. Носителите на сертификати на IASE се должни да се стремат кон континуирано одржување и развој на нивните професионални компетенции.
- b. Носителите на сертификати на IASE се должни секогаш да внимаваат да не даваат услуги за кои не се надлежни. Во таков случај, услугата треба да се одбие или да се консултира друг експерт со соодветни квалификации и искуство.
- c. Носителите на сертификати на IASE вложуваат напори да ја покажат својата компетентност и експертиза во секоја комуникација со нивните клиенти.

IASE
INTERNATIONAL ASSOCIATION
FOR SUSTAINABLE ECONOMY

ISF
INTERNATIONAL SUSTAINABLE
FINANCE

ISB
INTERNATIONAL SUSTAINABLE
BUSINESS

5. Потребно знаење за усогласување со прописите

Носителите на сертификати на IASE мора да одржуваат знаење и да ги почитуваат сите важечки закони, правила и прописи, заедно со етички кодекси и стандарди за професионално однесување на национални или регионални здруженија и свесно нема да учествуваат во нивното прекршување.

Клучни принципи:

- a. *Додека дејствуваат за клиентот, Имателите на сертификати на IASE мора да постапуваат во согласност со сите важечки закони, правила, прописи и овој Етички кодекс. Тие исто така се обврзани да се стремат да го почитуваат духот на законот, како и неговите детали.*
- b. *Носителите на сертификати на IASE мора да ги следат сите релевантни прописи преку годишно учество во Континуиран професионален развој (CPD).*

IASSE
INTERNATIONAL ASSOCIATION
FOR SUSTAINABLE ECONOMY

ISF
INTERNATIONAL SUSTAINABLE
FINANCE

ISB
INTERNATIONAL SUSTAINABLE
BUSINESS

6. Разумна основа и правично застапување

Принцип: Носителите на IASE сертификати на нивните постоечки и потенцијални клиенти ќе им презентираат инвестициски препораки и било какви други совети праведно, точно и со највисок професионален стандард.

Клучни принципи:

- a. Носителите на сертификати на IASE треба да имаат доволна основа за нивните инвестициски препораки, потпомогнати со темелна и длабинска анализа и знаење за целите, ограничувањата и толеранцијата на ризик на секој клиент и пазарите за кои тие предлагаат да инвестираат.
- b. Носителите на сертификати на IASE мора јасно да направат разлика помеѓу фактите и мислењата. Предвидувањата, како и мислењето на самиот советник, мора јасно да се опишат како такви.
- c. Носителите на сертификати на IASE треба да ги соопштат основните принципи и методи што се користат за давање препораки и управување со портфолиото, како и сите значајни промени во истото; сите релевантни факти и фактори на ризик мора да бидат соопштени во целост.
- d. Кога користат материјал од друг автор, Носителите на сертификати на IASE треба да го наведат изворот.
- e. Од носителите на сертификати на IASE се бара да водат соодветна евиденција како поддршка на нивните инвестициски препораки и други професионални активности.
- f. Носителите на сертификати на IASE, иако поседуваат внатрешни информации што се однесуваат на издавачите на финансиски инструменти или нивните производи, не смеат да тргуваат со такви информации или да им ги откриваат на другите пред објавувањето.

IASE
INTERNATIONAL ASSOCIATION
FOR SUSTAINABLE ECONOMY

ISF
INTERNATIONAL SUSTAINABLE
FINANCE

ISB
INTERNATIONAL SUSTAINABLE
BUSINESS

7. Превенција и откривање на судир на интереси

Принцип: Носителите на сертификати на IASE се должни да ги преземат сите неопходни чекори за решавање на судирот на интереси кои разумно би можеле да се сметаат за повреда на нивната независност и објективност, и во спротивно се должни да откријат каков било можен судир на интереси.

Клучни принципи:

- a. Од носителите на сертификати за IASE се бара да ги решат или минимизираат сите судири на интереси што разумно би можеле да се сметаат за повреда на нивната независност и објективноста наспроти нивните постоечки и потенцијални клиенти и било која друга ранлива страна.
- b. Доколку таквиот судир на интереси не може да се избегне, Носителите на сертификати за IASE се должни да ги откријат на постојните и потенцијалните клиенти и на која било друга ранлива страна.
- c. Носителите на сертификати на IASE ќе им ги откријат на своите постоечки и потенцијални клиенти сите релевантни исплати или придобивки добиени од секој извор, освен нивниот работодавец. Носителите на сертификати на IASE се подготвени и способни да ја објаснат основата на надоместоците и другите плаќања кои се однесуваат на услугите што ги даваат во име на нивниот клиент.
- d. Носителите на сертификати на IASE не прифаќаат подароци или други придобивки што можат да наштетат на нивната независност и објективност.
- e. Носителите на сертификати на IASE им даваат предност на инвестициските трансакции за клиенти пред трансакциите на нивната лична сметка или сметка на работодавачот.

IASE
INTERNATIONAL ASSOCIATION
FOR SUSTAINABLE ECONOMY

ISF
INTERNATIONAL SUSTAINABLE
FINANCE

ISB
INTERNATIONAL SUSTAINABLE
BUSINESS

8. Употреба на сертификати за IASE

Принцип: Носителите на сертификат на IASE треба правилно да го користат доделениот сертификат и да го поддржуваат истото однесување кај другите, во согласност со рамката развиена од IASE и достапна на интернет страница на IASE.

Клучни принципи:

- a. Членовите на IASE можат да го користат само доделениот сертификат и тоа само откако ќе бидат регистрирани во меѓународната база на податоци за членови.
- b. Единствените сертификати за IASE се IASE ISF и IASE ISB.
- c. Сертификатот на IASE мора да се користи строго во согласност со рамката одобрена од Управниот одбор на IASE. Злоупотребата на сертификатот се смета за повреда на овој Етички кодекс.
- d. Членовите на IASE треба да се стремат да обезбедат да другите (новинари, оддели за маркетинг, човечки ресурси, итн.) правилно да се повикуваат на сертификатите на IASE.